

OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2013 No. 3048

Rheoliadau Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg ac Asesu'r Galw am Addysg Cyfrwng Cymraeg (Cymru) 2013

Enwi a Chychwyn

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau Cynlluniau Strategol Cymraeg mewn Addysg ac Asesu'r Galw am Addysg Cyfrwng Cymraeg (Cymru) 2013 a deuant i rym ar 31 Rhagfyr 2013.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

Dehongli

2. Yn y Rheoliadau hyn—

ystyr “asesiad addysg cyfrwng Cymraeg” (“*Welsh medium education assessment*”) yw arolwg o'r galw ymhlith rhieni mewn ardal awdurdod lleol am addysg cyfrwng Cymraeg i'w plant yn unol ag adran 86(1) o Ddeddf 2013;

ystyr “asesiadau” (“*assessments*”) yw—

(a) unrhyw drefniadau asesu a bennir gan Weinidogion Cymru mewn gorchymyn a wneir o dan adran 108(2)(b)(iii) neu (3)(c) o Ddeddf 2002; a

(b) unrhyw asesiad arall o ddisgyblion a wneir gan athrawon at ddiben canfod lefel cyrhaeddiad disgyblion yn y Cwricwlwm Cenedlaethol;

ystyr “asesu” (“*assessed*”) yw asesu'n unol ag unrhyw drefniadau asesu a bennir gan Weinidogion Cymru mewn gorchymyn a wneir o dan adran 108(2)(b)(iii) o Ddeddf 2002(1) mewn perthynas â'r disgyblion sydd yn y cyfnod sylfaen;

ystyr “blwyddyn asesu” (“*assessment year*”) yw'r flwyddyn ysgol y cafodd y disgyblion eu hasesu ynddi ac sy'n union cyn y flwyddyn ysgol gyfredol;

ystyr “canolfannau hwyrddyfodiaid” (“*centres for latecomers*”) yw canolfannau dysgu'r Gymraeg a sefydlir gan awdurdodau lleol i ddarparu gwersi Cymraeg dwys i ddisgyblion oedran ysgol gynradd ac uwchradd;

ystyr “cyfnod allweddol” (“*key stage*”) yw unrhyw rai o'r cyfnodau a nodir ym mharagraffau (b) i (d) o adran 103(1) o Ddeddf 2002;

mae “cyfnod sylfaen” (“*foundation phase*”) i'w ddehongli'n unol ag adran 102 o Ddeddf 2002;

ystyr “cyngor ysgol” (“*school council*”) yw cyngor ysgol wedi ei sefydlu yn unol â rheoliad 3 o Reoliadau Cynghorau Ysgol (Cymru) 2005(2);

mae i “cymhwyster perthnasol” yr ystyr a roddir i “relevant qualification” yn adran 30(5) o Ddeddf Addysg 1997(3);

ystyr “cynllun” (“*plan*”) yw cynllun strategol Cymraeg mewn addysg fel y'i disgrifir gan adran 85(1) o Ddeddf 2013;

(1) Y gorchymyn presennol yw Gorchymyn Y Cwricwlwm Cenedlaethol (Trefniadau Asesu Diwedd y Cyfnod Sylfaen a Dirymu Trefniadau Asesu'r Cyfnod Allweddol Cyntaf) (Cymru) 2011 (O.S. 2011/1948 (Cy. 214)).

(2) O.S. 2005/3200 (Cy.236).

(3) 1997 p.44.

ystyr “data perfformiad ysgol” (“*school performance data*”) yw unrhyw ddata sy’n ymwneud â pherfformiad disgyblion mewn arholiadau cyhoeddus a’r dyfarniad o gymwysterau perthnasol;

ystyr “Deddf 1998” (“*the 1998 Act*”) yw Deddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998(4);

ystyr “Deddf 2002” (“*the 2002 Act*”) yw Deddf Addysg 2002(5);

ystyr “Deddf 2013” (“*the 2013 Act*”) yw Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013;

ystyr “dogfen Gymraeg” (“*Welsh document*”) yw’r ddogfen a gyhoeddwyd gan Weinidogion Cymru ym mis Ionawr 2008 sy’n dwyn y teitl “Cymraeg yng Nghwricwlwm Cenedlaethol Cymru”(6) ac y cyfeirir ati yng Ngorchymyn Addysg (Cwricwlwm Cenedlaethol) (Targedau Cyrhaeddiad a Rhaglenni Astudio) (Cymru) 2008(7);

ystyr “dyddiad cau asesiad addysg cyfrwng Cymraeg” (“*Welsh medium education assessment closing date*”) yw’r dyddiad a roddir gan awdurdod lleol yn unol â pharagraff (f) o Ran 2 o Atodlen 1 ar gyfer dychwelyd ymatebion i unrhyw asesiad addysg cyfrwng Cymraeg y mae wedi ei gynnal;

ystyr “fforwm addysg cyfrwng Cymraeg” (“*Welsh medium education forum*”) yw corff a sefydlir gan awdurdod lleol er mwyn gwella’r ddarpariaeth o addysg cyfrwng Cymraeg y mae ei aelodaeth yn cynnwys swyddogion awdurdod lleol a phersonau eraill y mae’r awdurdod lleol yn eu hystyried yn briodol;

ystyr “fforymau rhanbarthol 14-19” (“*14-19 regional forums*”) yw grŵp o gyrff a phersonau o fewn nifer o ardaloedd awdurdodau lleol sy’n gweithio ynghyd i geisio sicrhau bod personau 14 i 19 oed yn yr ardaloedd hynny yn cael budd o’r ystod o opsiynau dysgu sydd ar gael i bersonau 14 i 19 oed a ddisgrifir yng nghylchlythyr 37/2004 sy’n dwyn y teitl “Llwybrau Dysgu 14-19 Canllawiau”(8);

ystyr “rhaglen astudio Cymraeg” (“*Welsh programme of study*”) yw’r rhaglen astudio y cyfeirir ati yn y rhan o’r ddogfen Gymraeg sy’n dwyn y teitl ‘Cymraeg’;

ystyr “rhaglen astudio Cymraeg ail iaith” (“*Welsh second language programme of study*”) yw’r rhaglen astudio y cyfeirir ati yn y rhan honno o’r ddogfen Gymraeg sy’n dwyn y teitl ‘Cymraeg ail iaith’; ac

ystyr “rhwydweithiau 14-19” (“*14-19 networks*”) yw grŵp o gyrff a phersonau o fewn ardal awdurdod lleol sy’n gweithio ynghyd i geisio sicrhau bod personau 14 i 19 oed yn yr ardal honno yn cael budd o’r ystod o opsiynau dysgu sydd ar gael i bersonau 14 i 19 oed a ddisgrifir yng nghylchlythyr 37/2004 sy’n dwyn y teitl “Llwybrau Dysgu 14-19 Canllawiau”.

Asesiad addysg cyfrwng Cymraeg

3.—(1) Rhaid i awdurdod lleol gynnal asesiad addysg cyfrwng Cymraeg ar gyfer ei ardal gyfan neu unrhyw ran o’i ardal y caiff Gweinidogion Cymru benderfynu arni.

(2) Rhaid i awdurdod lleol gynnal asesiad addysg cyfrwng Cymraeg os—

(a) oes mwy na 50% o ddisgyblion mewn ysgolion a gynhelir yn y rhan honno o’i ardal sy’n destun yr asesiad addysg cyfrwng Cymraeg, yn cael eu hasesu yn—

(i) maes dysgu datblygu’r Gymraeg ar y trydydd dydd Mawrth ym mis Ionawr yn y flwyddyn asesu; neu

(4) 1998 p.31.

(5) 2002 p.32, fel y’i diwygiwyd gan adran 21(1) a (7)(a) o [Fesur Addysg \(Cymru\) 2009 \(mccc 5\)](#).

(6) Rhif ISBN 9780750444187.

(7) O.S. 2008/1409 (Cy.146).

(8) Cyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2004 (Rhif ISBN 0750434201).

- (ii) maes dysgu sgiliau iaith, llythrennedd a chyfathrebu drwy gyfrwng y Saesneg ar y trydydd dydd Mawrth ym mis Ionawr yn y flwyddyn asesu;
  - (b) nad yw'r awdurdod lleol wedi cynnal asesiad addysg cyfrwng Cymraeg ar gyfer ei ardal gyfan yn y 3 blynedd yn union cyn y flwyddyn asesu; ac
  - (c) yw Gweinidogion Cymru yn hysbysu'r awdurdod lleol yn ysgrifenedig fod rhaid iddo wneud hynny.
- (3) Rhaid i asesiad addysg cyfrwng Cymraeg gynnwys y cwestiynau a nodir yn Rhan 1 o Atodlen 1 a'r wybodaeth a nodir yn Rhan 2 o Atodlen 1.

Cyfnod para'r cynllun

4.—(1) Mae'r cynllun cyntaf yn cael effaith am y cyfnod sy'n dechrau ar 1 Ebrill 2014 ac sy'n dod i ben ar 31 Mawrth 2017.

(2) Mae'r cynlluniau dilynol yn cael effaith am y cyfnod o dair blynedd sy'n dechrau ar 1 Ebrill yn y flwyddyn pan fo'r cynllun blaenorol yn dod i ben.

Ffurf a chynnwys y cynllun

5. Rhaid i bob cynllun gynnwys darpariaeth sy'n ymdrin â'r materion a nodir yn Atodlen 2 gyda'r wybodaeth ategol a nodir yn Atodlen 3.

Cyflwyno'r Cynllun i Weinidogion Cymru

6.—(1) Rhaid i awdurdod lleol gyflwyno ei gynllun cyntaf i Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo heb fod yn hwyrach na 20 Ionawr 2014.

(2) Rhaid i awdurdod lleol gyflwyno pob cynllun dilynol i Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo heb fod yn hwyrach na 20 Rhagfyr yn y flwyddyn cyn y flwyddyn y bydd y cynllun yn cael effaith ynddi.

Amseriad cyhoeddi'r cynllun

7.—(1) Rhaid i awdurdod lleol gyhoeddi ei gynllun cyntaf heb fod yn hwyrach na 1 Mehefin 2014.

(2) Rhaid i awdurdod lleol gyhoeddi pob cynllun dilynol (neu gynllun diwygiedig) heb fod yn hwyrach na 1 Mehefin yn y flwyddyn y mae'r cynllun (neu'r cynllun diwygiedig) i gael effaith.

Dull cyhoeddi'r cynllun

8. Rhaid i'r awdurdod lleol gyhoeddi'r cynllun (neu'r cynllun diwygiedig) drwy—

- (a) ei roi ar wefan yr awdurdod lleol; a
- (b) sicrhau bod copïau o'r cynllun ar gael i'r cyhoedd edrych arnynt yn—
  - (i) swyddfeydd yr awdurdod lleol; a
  - (ii) unrhyw le arall y mae'n ei ystyried yn briodol.

Ymgynghori

9.—(1) Rhaid i awdurdod lleol ymgynghori â'r canlynol ynghylch y cynllun drafft—

- (a) Comisiynydd y Gymraeg (o fewn ystyr adran 2 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011(9));

- (b) Partneriaeth Datblygu'r Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant (o fewn ystyr adran 119 o Ddeddf 1998(10));
  - (c) cynghorau ysgol;
  - (d) Prif Arolygydd Ei Mawrhydi dros Addysg a Hyfforddiant yng Nghymru;
  - (e) unrhyw sefydliadau sy'n darparu gwasanaethau i blant a phobl ifanc y mae'r awdurdod lleol yn eu hystyried yn briodol; ac
  - (f) unrhyw bersonau neu gyrff eraill sy'n briodol ym marn yr awdurdod lleol.
- (2) Yn achos y cyrff y cyfeirir atynt ym mharagraff (1), dim ond y cyrff hynny sydd â buddiant yn ardal yr awdurdod lleol sy'n destun asesiad addysg cyfrwng Cymraeg y mae rhaid ymgynghori â hwy.
- (3) Rhaid i'r awdurdod ymgynghori ynghylch y cynllun drafft am gyfnod heb fod yn llai nag wyth wythnos.
- (4) Rhaid i'r awdurdod lleol gynnal yr ymgynghoriad drwy anfon drafft o'r cynllun at bob ymgynghorai gan wahodd sylwadau arno o fewn cyfnod a bennir gan yr awdurdod lleol.
- (5) Caniateir bodloni'r gofyniad ym mharagraff (4) i anfon copi drafft o'r cynllun at bob ymgynghorai drwy anfon copïau dros e-bost.

Adolygu'r cynllun

- 10.**—(1) Rhaid i'r awdurdod lleol heb fod yn hwyrach na 20 Rhagfyr bob blwyddyn, gan ddechrau yn 2014—
- (a) adolygu'r cynnydd a wneir gan yr awdurdod lleol yn erbyn y targedau a nodir yn y cynllun yn unol ag adran 84(1)(b) o Ddeddf 2013;
  - (b) cyflwyno unrhyw gynllun diwygiedig i Weinidogion Cymru i'w gymeradwyo.
- (2) Wrth gynnal yr adolygiad hwnnw, rhaid i'r awdurdod lleol ymgynghori ag unrhyw bersonau y mae'n eu hystyried yn briodol.

Huw Lewis
Y Gweinidog Addysg a Sgiliau, un o
Weinidogion Cymru

3 Rhagfyr 2013

(10) 1998 p.31, fel y'i diwygiwyd gan baragraff 10(1) a (2) o Ran 1 o Atodlen 2 i Orchymyn Awdurdodau Addysg Lleol ac Awdurdodau Gwasanaethau Plant (Integreiddio Swyddogaethau) 2010 (O.S. 2010/1158) a chan baragraff 30(a) a (b) o Atodlen 2 i Ddeddf Gofal Plant 2006.